

ОЦІНКА СТРУКТУРИ НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ З ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ НА ПІДСТАВІ МІЖНАРОДНИХ БАЗ ДАНИХ

Проведено загальний аналіз динаміки та структури публікацій з бухгалтерського обліку та економічного аналізу на підставі потоків зарубіжних наукових публікацій з економіки, представлених у предметній класифікації Американської асоціації економістів, реферативному журналі “Журнал экономической литературы” (JEL) та мережі Social Science Research Network

Постановка проблеми. Нами започатковано серію робіт, присвячених дослідженню становлення та розвитку економічного аналізу на підставі публікацій у відомих наукових та науково-практичних професійних журналах. Крім того, окрема праця присвячена систематизації наукових досліджень в галузі економічного аналізу шляхом змістовного вивчення докторських дисертацій українських вчених, визначення основних етапів розвитку аналітичної науки на підставі проблем та шляхів їх вирішення, розкритих у докторських дисертаціях, захищених протягом 1971-2006 рр.. [4] Відповідно, на підставі ретроспективного аналізу змісту статей, їх групування за відповідними критеріями маємо можливість не тільки дослідити історію аналітичної науки, але і спрогнозувати її подальший розвиток, пом'якшити критичні моменти, усунути можливі негативи тощо.

Заслуговує на увагу праця вчених інституту економіки та організації промислового виробництва Новосибірського державного університету, які протягом декількох років проводять дослідження потоків зарубіжних та російських наукових публікацій з економіки. Як вказує відповідальний редактор В.І. Суслов, опублікованої за результатами досліджень монографії, ці роботи проводяться для:

➤ побудови певного “атласу економічних знань” для того, щоб краще оцінити роль і тенденції кожного розділу економічної науки, виявити, що є дійсно перспективним напрямом, що черговим модним віянням. Це стає все більш актуальним у контексті переходу до суспільства, заснованого на знаннях;

➤ аналізуючи публікаційну активність і взаємозв'язки між різними галузями знань (зокрема, в рамках морфологічного аналізу), можна знайти нові «білі плями» на «карті» наукового пошуку, що матиме теоретичне та практичне значення;

➤ таке “картографування” корисне і для удосконалення вузівської та після вузівської освіти. На “карти” наукових напрямів можна накласти навчальні плани економічних спеціальностей і програми окремих навчальних дисциплін для того, щоб оцінити ступінь їх узгодженості [1, с.1].

Використовуючи інформацію вказаної монографії, оцінимо структуру та динаміку публікацій щодо бухгалтерського обліку та економічного аналізу у західних професійних виданнях, їх місце серед інших розділів економіки. На підставі даних бази даних “Журнал экономической литературы” (JEL) проаналізуємо проблематику докторських дисертацій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Опрацювання інформації закордонних баз даних можна знайти в різноманітних публікаціях західних вчених. Разом з тим розробка М.В. Личагіним та В.І. Сусловим ідеї створення “карт” і “атласу економічних знань” (висловлена у 1970 р., один із останніх варіантів наведено в [1]) є унікальною для пострадянського наукового простору. Російські вчені приділяють увагу дослідженню проблем економіки в цілому, питання ж висвітлення саме економічного аналізу та бухгалтерського обліку потребують додаткового вивчення.

Метою дослідження є проведення загального аналізу динаміки та структури публікацій з бухгалтерського обліку та економічного аналізу на підставі потоків зарубіжних наукових публікацій з економіки, представлених у предметній класифікації Американської асоціації економістів, реферативному журналі “Журнал экономической литературы” (JEL) та мережі Social Science Research Network.

Виклад основного матеріалу дослідження. Питання про доцільність створення “глобусу людських думок” та “глобусу наук” постає вже багато століть (у 17 ст. така ідея висунута Ф. Беконом). Також відомий ряд атласів за різними галузями знань, що дають можливість бачити як усю систему, що вивчається, так і визначати координати окремих підсистем та елементів. В економіці широко використовуються різноманітні рейтинги, індекси показників і цитування, класифікатори, статистичні характеристики тощо. Незадоволеність відомими формами систематизації та інтеграції економічних знань спричинила висунення М.В. Личагіним та В.І. Сусловим ідеї створення “карт” і “атласу економічних знань” у 1970 р. Дослідники намагаються створити для економіки такий же інструмент як в географії: сукупність взаємопов’язаних “карт” різного масштабу, які б допомогли досліднику візуалізувати усю різноманітність економічних взаємозв’язків. Подібно до того, як на географічній карті можна виміряти відстань між двома об’єктами і за допомогою цифр та умовних позначень бачити висоту поверхні над рівнем моря, напрями рік тощо, за

допомогою комбінації малюнків, графіків, моделей, текстів, символів та чисел (від спеціально сконструйованих до реальних) пов'язаних певною предметною класифікацією можна було б легше побачити “економічну вселену”. Плюс методи активізації досліджень та навчання на базі створених засобів. [1, с. 15-16]

Скористаємось у своїх дослідженнях даними предметної класифікації. Американської асоціації економістів (заснована у 1885 р.) та двох авторитетних баз даних: реферативний журнал “Журнал экономической литературы” (JEL) та мережі Social Science Research Network (створена у 1995 р. відомими економістами на чолі з Майклом Йенсенем):

1. *Предметна класифікація JEL-AEA* (впроваджена у 1991 р.), що використовується для журнальних статей, має три рівня ієрархії. Кожний рівень включає сукупність назв предметних розділів і дескрипторів (кодів, індексів) для короткого позначення відповідних розділів (табл. 1).

Таблиця 1. Система предметної класифікації JEL-AEA

Рівень	Назва ідентифікатора	Позначення	Приклад
Макрорівень – макророзділи (19 предметних макророзділів)	макродескриптори	Великі літери латинського алфавіту: A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, Z	A – економікс в цілому та навчання
Мезорівень – мезорозділи	мезодескриптори	Два символи: латинська літера відповідного макророзділу та арабська цифра (від 0 до 9)	A2 – навчання економікс
Мікрорівень – мікророзділи	мікродескриптори	Три символи: латинська літера відповідного макророзділу, арабська цифра (від 0 до 9) відповідного мезорозділу та арабська цифра (від 0 до 9) мікророзділу	A11 – роль економікс, роль економістів, ринок для економістів

2. “Журнал экономической литературы” (JEL) виходить чотири рази в рік. Типова структура випуску: декілька статей спеціалістів з актуальних проблем, рецензії на книги та анотований перелік нових книг, зміст поточної періодики, предметний перелік статей в поточній періодиці з рефератами, алфавітний перелік авторів статей предметного переліку, перелік дисертацій на здобуття ступеня PhD, що захищені у США та Канаді протягом останнього академічного року.

Детальна система класифікації для журнальних статей з назвами усіх макро, мезо та мікро розділів наведено в [1]. Представимо її скорочений варіант (табл. 2).

Таблиця 2. Система класифікації для журнальних статей (скорочений варіант)

A	Економікс в цілому та навчання	B	Школи економічної думки і методологія	C	Математичні та кількісні методи
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
A1	Економікс в цілому	B1	Історія економічної думки до 1925 р.	C1	Економетричні і статистичні методи в цілому
A2	Навчання економікс	B2	Історія економічної думки з 1925 р.	C2	Економетричні методи: моделі з одним рівнянням регресії
A3	Багатопредметні збірники робіт	B3	Історія думки: індивіди	C3	Економетричні методи: множинні \ одночасні рівняння регресії
		B4	Економічна методологія	C4	Економетричні та статистичні методи: спеціальні теми
		B5	Сучасні неортодоксальні підходи	C5	Економетричне моделювання
				C6	Математичні методи і програмування
				C7	Теорія ігор і теорія контрактів
				C8	Збір даних і методологія оцінки даних, програми для ЕОМ
C9	Планування експериментів				
D	Мікроекономіка	E	Макроекономіка і монетарна економіка	F	Міжнародна економіка
D1	Поведінка домашніх господарств і економіка родини	E1	Загальні агреговані моделі	F1	Торгівля
D2	Виробництво та організація	E2	Споживання, збереження, виробництво, зайнятість і інвестиції	F2	Переміщення факторів між країнами та міжнародний бізнес
D3	Розподіл	E3	Ціни, коливання і цикли ділової активності	F3	Міжнародні фінанси
D4	Ринкова структура і ціноутворення	E4	Гроші і ставки відсотка	F4	Макроекономічні аспекти міжнародної торгівлі та фінансів
D5	Загальна рівновага і її відсутність	E5	Монетарна політика, діяльність центрального банку і пропозиція грошей і кредиту	G	Фінансова економіка (економіка фінансів)
D6	Економіка благоустрою	E6	Формування макроекономічної політики, макроекономічні аспекти суспільних фінансів,	G1	Фінансові ринки в цілому
D7	Аналіз колективного прийняття рішень			G2	Фінансові установи (інститути) та послуги

Продовження таблиці 2.

1	2	3	4	5	6
D8	Інформація і невизначеність		макроекономічна політика, загальна перспектива	G3	Корпоративні фінанси та керівництво
D9	Між часовий вибір і зростання				
H	Економіка суспільного сектору	I	Здоров'я, освіта і добробут	J	Економіка праці і демографія
H1	Структура та можливості уряду	I1	Здоров'я	J1	Демографія
H2	Оподаткування, субсидії та доходи	I2	Освіта	J2	Розподіл робочого часу, поведінка працівників, визначення та створення зайнятості
H3	Фіскальна політика і поведінка економічних агентів	I3	Добробут і бідність	J3	Заробітна плата, компенсації та затрати праці
H4	Суспільні блага	K	Право і економіка	J4	Специфічні ринки робочої сили
H5	Витрати національного уряду і пов'язані з ними політики	K1	Основні галузі права	J5	Взаємовідносини між працівниками та менеджерами, профспілки та колективні договори
H6	Державний бюджет, дефіцит і борг	K2	Регулювання та господарське право	J6	Мобільність, безробіття та вакансії
H7	Місцеві органи влади і управління та взаємовідносини між ними	K3	Інші вагомні галузі права	J7	Дискримінація
H8	Суміжні проблеми	K4	Юридичні процедури, юридична система і нелегальна поведінка	J8	Стандарти праці: національні та міжнародні
L	Індустріальна організація	M	Ділове адміністрування та економіка бізнесу; маркетинг; облік	N	Економічна історія
L1	Ринкова структура, стратегія фірми та її реалізація	M1	Ділове адміністрування	N1	Макроекономіка і монетарна економіка; зростання та флуктуація
L2	Цілі фірми, організація та поведінка	M2	Економіка бізнесу	N2	Фінансові ринки та інститути
L3	Некомерційні організації та державні (суспільні) підприємства	M3	Маркетинг і реклама	N3	Праця і споживачі, демографія, освіта, дохід і багатство
L4	Антимонопольна політика	M4	ОБЛІК	N4	Уряд, війна, закони і регулювання

Продовження таблиці 2.

1	2	3	4	5	6
L5	Регулювання та індустріальна політика	M5	Економіка персоналу	N5	Сільське господарство, природні ресурси і добувна промисловість
L6	Дослідження: обробна промисловість			N6	Обробна промисловість і будівництво
L7	Галузеві дослідження: первинні продукти та будівництво			N7	Транспорт, внутрішня і зовнішня торгівля, енергетика та інші види послуг
L8	Галузеві дослідження: послуги			N8	Мікро-історія бізнесу
L9	Галузеві дослідження: транспорт та комунальне господарство			N9	Історія регіонів і міст
O	Економічний розвиток, технологічні зміни та зростання	P	Економічні системи	Q	Економіка сільського господарства та природних ресурсів
O1	Економічний розвиток	P1	Капіталістичні системи	Q1	Сільське господарство
O2	Планування та політика розвитку	P2	Соціалістичні системи та транзитивні економіки	Q2	Поновлювальні ресурси та їх збереження, управління навколишнім середовищем
O3	Технологічні зміни	P3	Соціалістичні інститути та їх трансформація	Q3	Неповнювальні ресурси та їх збереження
O4	Економічне зростання та сукупна продуктивність	P4	Інші економічні системи	Q4	Енергетика
O5	Дослідження країн світу	P5	Порівняльний аналіз економічних систем		
R	Економіка міст, села та регіонів	Z	Інші спеціальні теми		
R1	Регіональна економіка в цілому	Z1	Економіка культури		
R2	Аналіз домашніх господарств				
R3	Аналіз виробництва і розміщення підприємств				
R4	Транспортні системи				
R5	Регіональний урядовий аналіз				

За даними табл. 2 публікації з проблем обліку, аналізу та контролю віднесені до розділу М “Ділове адміністрування та економіка бізнесу; маркетинг; облік”, а саме М1 “Облік”. Крім того, представляють безпосередній інтерес дані за розділом А2 “Навчання економік”. Сьогодні економічні дослідження пов’язані із застосуванням більшою або меншою мірою математико-статистичних методів. Саме таким публікаціям присвячено весь макророзділ С “Математичні та кількісні методи”, щодо комп’ютерної обробки даних – мезорозділ С8 “Збір даних і методологія оцінки даних, програми для ЕОМ” та мікро розділ L86 “Інформація і Інтернет послуги, програмне забезпечення”. Цікавим у рамках нашого дослідження є інформація щодо розділу L “Індустріальна організація”, до складу якого включені такі мезорозділи: Ринкова структура, стратегія фірми та її реалізація; Цілі фірми, організація та поведінка; Некомерційні організації та державні (суспільні) підприємства; Галузеві дослідження. Розглядаючи місце та роль економічного аналізу в управлінні на регіональному рівні корисним буде вивчення рівня висвітлення питань розділу R Економіка міста, села та регіонів, а саме мезорозділів: Аналіз домашніх господарств; Аналіз виробництва і розміщення підприємств; Регіональний урядовий аналіз.

Окремі розділи присвячені питанням історії економічної думки, економічних систем – В “Школи економічної думки і методологія”, N “Економічна історія”, Р “Економічні системи” (представляє інтерес розподіл даного макророзділу на складові - Капіталістичні системи; Соціалістичні системи та транзитивні економіки; Соціалістичні інститути та їх трансформація; Інші економічні системи; Порівняльний аналіз економічних систем). Зважаючи на підвищену актуальність проблем, пов’язаних з екологічними аспектами, раціональним використанням природних ресурсів – виділено макророзділ Q “Економіка сільського господарства та природних ресурсів”.

Аналіз макророзділів за трьома базами даних: JEL, SSRN, EconLit-AEA.

Найбільша кількість публікацій протягом досліджуваного періоду (1994 -2002 р.) спостерігається за розділом G “Фінансова економіка” як в базі даних JEL – 10,9%, так і в базі SSRN – 24,9%. За даними бази EconLit-AEA перше місце посідає розділ O “Економічний розвиток, технологічні зміни та зростання”.

У базі даних JEL спостерігається тенденція до зростання загальної кількості публікацій протягом 1991 – 1996 рр. з 10670 шт. до 19927 шт., у 1997 та 1998 рр. – певний спад до 15595 шт., а за наступні три роки знову зростання до 62359 шт. Щодо публікацій за розділом М (в межах якого зосереджені розробки з питань обліку, аналізу та контролю), то відбулося збільшення публікацій з 186 шт. у

1991 р. до 2333 шт. у 2002 р. Відповідно темпи зростання є одними з найвищих серед інших розділів – 15,95 %. Це є цілком закономірним і пов'язано з підвищенням інтересу дослідників саме до цього блоку питань. У структурі публікацій макророзділ протягом усього досліджуваного періоду займав частку в межах 2 %, а саме від 2,01 % у 1994 р. до 2,86 % у 2002 році, відповідно темп зростання склав 1,43 і є одним із найбільших серед інших розділів. Цікавим є те, що протягом досліджуваного періоду (1994-2002 рр.) найбільше зменшення частки публікацій спостерігається за розділами Е “Макроекономіка і монетарна економіка” – -1,95 пункти та В “Школи економічної думки і методологія” – 1,32 пункти, а абсолютним чемпіоном, за яким відбувся найбільший приріст питомої ваги, є розділ О “Економічний розвиток, технологічні зміни та зростання” – 2,98 пункти (з 6,64 % у 1994 р. до 9,62 % у 2002 р., що дозволило посісти друге місце за часткою публікацій). Найменшу питому вагу у структурі публікацій займають розділ А “Економікс в цілому та навчання” – 1,04 % та Z “Інші спеціальні теми” – 0,38 % як на початок періоду (1,56 % та 0,08 % відповідно), так і на кінець періоду.

За базою даних *SSRN* аналіз проведемо відповідно до даних про наявність публікацій на початок кожного кварталу 2002 – 2003 рр. Кількість публікацій протягом вказаного періоду має тенденцію до суттєвого зростання, з 56057 шт. на початок 2002 р. до 94573 шт. на початок 2004 р., тобто в цілому темпи зростання кількості публікацій за 2003 р. порівняно з 2001 р. склали 1,687 раз. За макророзділом М кількість публікацій зросла з 2758 шт. до 5079 шт., темпи зростання є наступними 2002 р. \ 2001 р. – 1,288; 2003 р. \ 2002 р. – 1,430; 2003 р. \ 2001 р. – 1,842 рази. Такі темпи змін є одними із найбільш серед макророзділів бази даних за досліджений період. Швидшими темпами відбувалось зростання лише за такими макророзділами (2003 р. \ 2001 р.): Z “Інші спеціальні теми” – 3,105; А “Економікс в цілому та навчання” – 2,281 та К “Право і економіка” – 1,849.

У структурі публікацій в *ssrn.com* на початок кожного кварталу 2002-2003 рр. частка макророзділу М постійно зростає з 4,920% на початок 2002 р. до 5,370 % на початок 2004 р. і займає дев'яте місце серед 19 макророзділів класифікації. При цьому питома вага даного розділу зросла на 0,450 пунктів, більше зростання відбулося тільки за розділом К “Право і економіка” – 0,506 пункти структури. Найбільшу питому вагу посіли наступні макророзділи: G “Фінансова економіка (економіка фінансів)” – 23,811 % (частка цього розділу за аналізованого періоду зменшилася на 1,302 пункти структури) D “Мікроекономіка” – 9,710 %, С “Математичні та кількісні методи” – 8,889 %.

Аналіз структури публікацій за мезо- та мікро розділами.

У SSRN всі три перших місця серед мезорозділів займають три мезорозділи розділу “Фінансова економіка”. Але їх частка має тенденцію до зменшення. Мезорозділ O1 “Економічний розвиток” знаходиться тільки на 16 місці. А в JEL O1 займає перше місце – 5,96 % від загальної кількості накопичених публікацій, а G1 “Фінансові ринки в цілому” – друге місце 5,4 %. На третьому місці знаходиться розділ Q2 “Поновлювальні ресурси та їх збереження, управління навколишнім середовищем” (3,9 %). Мікро розділ G12 “Оцінка активів” вийшов на перше місце в JEL і SSRN.

У базі даних JEL кількість публікацій мезорозділу M4 “Облік” постійно зростає: з 65 у 1994 році до 1672 у 2002 році. Відповідно темп зростання 25,72 % є одним із найвищих серед мезорозділів (абсолютний приріст склав 1607 публікацій). За весь період найбільший приріст у абсолютному вираженні спостерігається за мезорозділами O1 “Економічний розвиток” – 13902, G1 “Фінансові ринки в цілому” - 12504, Q2 “Поновлювальні ресурси та їх збереження, управління навколишнім середовищем” – 9065 публікацій, а найменший за N9 “Історія регіонів і міст” – 54 та J8 “Стандарти праці: національні та міжнародні” - 14 публікацій. У відносному вираженні найбільші темпи зростання спостерігаються за Z1 “Економіка культури” – 94,6 %, M1 “Ділове адміністрування” - 43,74 %, L8 “Галузеві дослідження: послуги” – 38,49 %. Щодо структури публікацій, частка мезорозділу M4 “Облік” становить від 0,529 % у 1994 році до 0,690 % у 2002 році (найбільша питома вага даного розділу була у 1999 р. і склала 0,753 %). Відповідно приріст є позитивним і склав 0,161 пункти.

За даними ранжування мезорозділів (усього їх 89) у *ssrn.com* виходячи з часток у загальній кількості публікацій станом на 01.01.2004 р. маємо: найбільшу питому вагу займають чотири розділи G1 – 11,945 %, G3 – 7,203 %, G2 – 4,478 %, M4 – 4,195 %, а найменшу A2 “Навчання економікс” – 0,136 %, R5 “Регіональний урядовий аналіз” – 0,117 %, N4 “Уряд, війна, закони і регулювання” – 0,106 %.

За даними бази JEL у складі мікро розділів – їх виділено 666 – за темпами зростання кількості публікацій мікро розділ M41 “Облік” посідає 34 місце – 1599 публікацій (27,65 %). Так, у 1994 році кількість публікацій становила 60, а вже у 2002 р. – 1659. Найбільший приріст в абсолютному вираженні зайняли такі мезорозділи: G12 “Оцінка активів” – 4548, G21 “Банки, інші депозитні установи, іпотеки” – 3575, O15 “Людські ресурси, розподіл доходу, міграція” – 3144 публікацій. У відносному вираженні найбільші темпи зростання спостерігаються за P23 “Ринки факторів виробництва і продуктів, галузеві дослідження, населення” – 618%, P24 “Національний дохід, продукт і витрати, гроші, інфляція” – 538 %, L86 “Інформація і Інтернет послуги, програмне

забезпечення” – 313 %. Цікавим є той факт, що публікації за окремими мікро розділами з’явилися тільки у 2002 році (звичайно і надалі будуть виникати нові проблеми, питання для дослідження і відповідно нові мікророзділи). Серед таких С65 “Різноманітні математичні інструменти”, J81 “Умови праці”, J83 “Права робітників”, N97 “Історія регіонів і міст. Африка, Океанія”, L25 “Розмір підприємства та ефективність його діяльності”.

Аналізуючи структуру публікацій за мікро розділами маємо такі результати. Частка публікацій за М41 “Облік” протягом досліджуваного періоду збільшується (на 0,196 пункти структури) і у 2002 році склала 0,685 %. Мікро розділи, частка яких перевищує 1 % наступні: G12 “Оцінка активів” – 1,961 %, G21 “Банки, інші депозитні установи, іпотеки” – 1,552 %, F31 “Обмін валют” – 1,183 % (при цьому за досліджений період частка зменшилася на 0,299 пункти структури), G13 “Визначення цін опціонів і ф’ючерсів” – 1,092 %, Q28 “Урядова політика” – 1,091 %.

Аналіз мікророзділів у *ssrn.com* засвідчує, що розділами-чемпіонами на 01.01.2004 р. за кількістю публікацій є G12 “Оцінка активів” – 3653, M41 “Облік” – 2575, G14 “Інформація і ринкова ефективність. Аналіз подій” – 2338. У структурі публікацій найбільшу питома вагу займають: G14 “Інформація і ринкова ефективність. Аналіз подій” – 2,472 %, G32 “Політика фінансування, капітал і структура власності” – 2,177 %, G34 “Поглинання компаній, реструктуризація, корпоративне управління” – 1,736 %. Частка мікро розділу M41 складає 2,723 %.

Докторські дисертації, представлені у випусках JEL за 1994-2002 рр. Заслуговує на увагу той факт, що кількість дисертацій протягом досліджуваного періоду варіює і має певну тенденцію до зменшення. Так, найбільша кількість робіт захищена у 1995 р. – 1057, найменша – у 2002 р. – 873. Найбільша частка дисертаційних робіт у 1995 р. – 129, що складає 12,2 %, (тоді як у 2002 р. – 103 або 11,8 %) захищена за розділом O “Економічний розвиток, технологічні зміни та зростання”, а у 2002 р. – 105, тобто 12,0 % за розділом F “Міжнародна економіка”. За розділом M “Ділове адміністрування та економіка бізнесу, маркетинг, облік” кількість дисертацій зростає з 14 (1,3 %) у 1995 році до 16 (1,8 %) у 2002 році.

За даними ранжування макророзділів відповідно до темпів зростання докторських дисертацій в цілому за період найбільші темпи спостерігаються за розділом R “Економічні системи” 14,3 %, на другому місці розділ M “Ділове адміністрування та економіка бізнесу, маркетинг, облік” - 12,67 %, найменші за розділом A “Економікс в цілому і навчання” – 2 %.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Поділяючи думку, що як показує історія, розвиток наукового пошуку супроводжується різними формами, що допомагають інтегрувати і систематизувати накопичені знання і методи їх отримання, це і відноситься і до економічної науки. [1, с. 10], продовжуємо досліджувати генезис економічного аналізу. На підставі вивчення потоків зарубіжних наукових публікацій протягом 1994 – 2002 рр. можна дійти наступних висновків:

➤ найбільша увага дослідників приділяється питанням економіки фінансів, економічному розвитку, технологічним змінам та зростанню. Одні із найбільших темпів зростання кількості публікацій спостерігаються за розділом, до складу якого включаються питання бухгалтерського обліку, економічного аналізу. Така тенденція характерна і для вітчизняних досліджень. Так, у зв'язку з розширенням сфери ринкових відносин відбулось помітне зростання публікацій, присвячених торгівлі, фінансам, кредиту, бухгалтерському обліку, аналітичному забезпеченню економічних процесів тощо;

➤ кількість дисертацій протягом досліджуваного періоду варіює і має тенденцію до зменшення. Основна проблематика таких досліджень стосується питань економічного розвитку і технологічних змін, проблем міжнародної економіки;

➤ використовуючи побудовану “карту взаємозв'язків предметних розділів” можна знайти ще не досліджені галузі на перетині підрозділів економічної науки. Таких пустих клітинок мікродескрипторів виділено 66% від загальної їх кількості., відповідно на терені економічної науки залишається багато недосліджених питань.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Анализ структуры научных публикаций по экономике: Монография. / *М.В. Лычагин, А.М. Лычагин, А.С. Шевцов, С.В. Бекарева*, Отв. Ред. В.И. Суслов. – Новосибирск: ИЭОПП СО РАН, 2004. – 192 с.

2. *Олійник О.В.* Генезис економічного аналізу: ретроспектива колективної аналітичної думки (1960-1980 рр.) // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. / Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Випуск 2 (5). – Житомир ЖДТУ, 2006. – 360 с.

4. *Олійник О.В.* Становлення економічного аналізу: публікації на сторінках фахового журналу “Финансы” протягом 1952-2003 рр.. // Вісник ЖДТУ / Економічні науки. – Житомир: ЖДТУ, 2006.– № 4 (38). – 454 с. – С. 153 – 163.

5. *Олійник О.В.* Формування та розвиток національної школи економічного аналізу // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. / Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Випуск 3 (6). – Житомир ЖДТУ, 2006. – 284 с.